

ÇOK TARAFLILIĞIN YENİDEN ELE ALINMASI: TÜRKİYE'NİN MIKTA DÖNEM BAŞKANLIĞI - 05.04.2022

Deniz ÜNVER

Blog No: 24
10.06.2022

Deniz ÜNVER

Bağımsız araştırmacı

Bu yazı, ilk olarak AVİM tarafından 5 Nisan 2022de yayınlanmış İngilizce bir yazının Türkçe çevirisidir.

Dünya, çok kutuplu dünya düzeninin yükselişiyle bölgesel ve orta ölçekli güçlerin artan öneminin yanı sıra büyük güç çatışmalarının yoğunlaşmasına tanık olmaktadır. Orta güçlerin artan öneminin birçok sebebi vardır, bunlardan bir tanesi Çinin yükselişi ve ABD ile olan güç mücadelesidir. Özellikle bu durum, orta güçlerin uluslararası arenada daha aktif bir rol oynaması için bir fırsat yaratmıştır.

Türkiyenin bünyelerinde etkili olmak amacıyla uluslararası ve bölgesel platformlarda[1] yer almaya önem verdiği bilinmektedir. Bu bakış açısıyla, Ankara MIKTA (İngilizce olarak Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralyanın kısaltması) dönem başkanlığını 7 Mart 2022 tarihinde Avusturalyadan[2] devralmıştır. Türkiye Dışişleri Bakanlığı, Türkiyenin başkanlığı devraldığı 20. Dışişleri Bakanları Toplantısında[3], Avusturalya başkanlığında gerçekleşen müşterek faaliyetler, Ukraynadaki savaş ve dönem başkanı olarak Türkiyenin gelecek çalışmaları hakkında konuşulduğunu ifade etmiştir[4]. Bu gelişmeyle beraber Türkiye 2017den bu yana ikinci defa dönem başkanlığı yapıyor olacaktır[5]. Ankaranın başkanlığı süresince küresel sağlık, etkin göç yönetimi ve gıda

güvenliği konularına[6] önem vereceği belirtilmiştir. Nitekim Türkiye, üye ülkeler arasında geliştirilmiş işbirliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir ve MIKTA üyeleriyle işbirliğinin güçlendirilmesine öncelik vermektedir[7]. MIKTA'nın üye ülkelerine fayda sağlarken çok taraflılığa daha fazla katkıda bulunabileceğine şüphe yoktur[8].

MIKTAnın çok taraflılığa olan katkısını analiz etmeden önce, MIKTAnın tarihinden ve rolünden bahsetmek gerekir. MIKTA, 25 Eylül 2013 tarihinde 68. BM Genel Kurulunda MIKTA üyesi devletlerin Dışişleri Bakanları tarafından kurulmuştur[9]. İlk başta Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiyenin dahil olduğu MIKT (ya da MIST) olarak kurulan bu platform[10], Avusturalyanın da katılımıyla MIKTA haline gelmiştir[11].

Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avusturalyanın üyesi olduğu MIKTA, bölgeler arası bir grup ve gayri resmi bir danışma ve eşgüdüm platformu olarak tanımlanabilir[12]. Bu beş üye devlet, MIKTAyı bir ilerleme ortaklığı olarak görmektedir[13]. MIKTA 500 milyon insanı, 5,6 milyar dolar değerinde gayri safi yurtiçi hasılayı ve toplamda 1,5 trilyon dolar değerinde ticari hacmi temsil etmektedir[14]. Baba ve Engine göre, MIKTA'nın 5 ülkesinin tümü, G20'deki dünyanın en büyük ekonomilerinin dörtte birini oluşturmaktadır.

MIKTA küresel öneme sahip konularda dayanışma ve işbirliği sağlamayı amaçlamaktadır [15]. Platformun bir diğer amacı, küresel yönetişimde etkinlik sağlarken küresel ve bölgesel zorluklara yapıcı çözümler bulmak olarak tanımlanabilir[16]. Ayrıca MIKTA, uluslararası kuruluşlardaki etkisini artırmak için üyeler arasındaki işbirliğini güçlendirmeye öncelik vermektedir[17]. Bunların dışında, MIKTA üyeleri yedi temel ilkeyi kabul etmiştir: 1) sürdürülebilir kalkınma, 2) uluslararası enerji yönetişim reformu ve enerjiye erişimi kolaylaştırma, 3) terörle mücadele ve güvenliğin sağlanması, 4) barışı koruma rolünün sürdürülmesi, 5) üye devletler arasında ticaret ve ekonominin geliştirilmesi, 6) cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ve 7) iyi yönetişim için çalışılması ve demokrasi ve insan haklarının korunması[18].

Yıllık atanan MIKTA başkanı platformun faaliyetlerini düzenlemek[19], önemli önceliklerini desteklemek ve platformda çok taraflı işbirliği sağlamakla sorumludur[20].

MIKTA farklı ülke profillerine sahip olsa da[21], üyelerinin önemli büyüme oranlarına ve ekonomik güce sahip demokrasiler ve açık ekonomiler olduğu görülmektedir[22]. Dolayısıyla üye ülkelerin konumları, belirli bölgelere bağlantı sağlama açısından stratejiktir [23]. Ayrıca MIKTA'nın küresel zorluklar ve bunların üstesinden gelme çabalarına aktif olarak katkıda bulunma konusunda benzer fikirlerde olan üyelerden oluştuğu söylenebilir [24].

Üye ülkelerin motivasyonlarına daha ayrıntılı bakıldığında, farklı üyelerin MIKTA'ya katılmak için farklı sebeplere sahip olduğu söylenebilir. Avustralya için platforma katılımın Canberra'nın itibarını artırabileceği söylenebilir[25]. İkincisi, Avustralya'nın ekonomik, siyasi ve stratejik ortağı olarak Güney Kore de aynı motivasyonla platforma katılmıştır[26]. Endonezya için MIKTA üyeliği, orta güç diplomasisi yoluyla rolünü artırma fırsatı anlamına gelmektedir.[27]. Son olarak, ticari hacimlerini artırmak ve ekonomik büyümelerini geliştirmek için bir yol sunduğu için MIKTAya katılımın hem Türkiye hem de Meksika için faydalı olduğu söylenebilir[28]. Ayrıca, MIKTA üyeliği bu iki ülkeyi enerji işbirliği, yabancı

yatırım ve vize işlemlerinin kolaylaştırılması açısından fayda sağlayabilir[29].

Genel olarak MIKTA, üyelerine küresel konularda işbirliği arttırma ve etkilerini pekiştirme imkanını sunmaktadır. Konumları, gayri safi yurtiçi hasılaları ve kültürleri açısından farklılıklara rağmen, üye ülkelerin profilleri iş birliği ile çok şey başarılabileceğini de göstermektedir. Örneğin Avustralya, Asya Pasifik bölgesinin en büyük hammadde sağlayıcılarından biriyken, Güney Kore Asya'daki önemli ekonomik aktörlerden biridir[30]. Bunlara ek olarak Meksika, ABD'ye yakınlığı, USMCA üyeliği ve Orta ve Güney Amerika pazarlarıyla gelişen ilişkileri ile gelecek vadeden bir diğer aktördür[31]. Endonezya, ASEAN [32] üyesidir ve oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Son olarak Türkiye stratejik konumu ve Balkanlar, Kafkaslar, Orta Asya Cumhuriyetleri, Ortadoğu ve Afrika'daki artan diplomatik bağları ile dünyanın yükselen orta güçlerinden biridir. Bu çerçevede üye profilleri ve dünyada orta güçlerin artan yükselişi, MIKTA'nın üyelerine birçok alanda yeni fırsatlar açabileceğini düşündürmektedir.

**Fotoğraf: https://www.aa.com.tr/en/turkey/top-turkish-diplomat-attends-mikta-meeting/1595293*

---

[1] [1] MIKTA (Mexico, Indonesia, Korea, Turkey, Australia), Turkish Ministry of Foreign Affairs, https://www.mfa.gov.tr/mikta-_meksika_-endonezya_-kore_-avustralya_.en.mfa

[2] Australia Transfers Term Presidency of MIKTA to Turkey, Daily Sabah, March 7, 2022, https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/australia-transfers-term-presidency-of-mikta-to-turkey

[3] Ibid.

[4] No: 77, 7 March 2022, Press Release Regarding the 20th MIKTA Foreign Ministers Meeting and Türkiyes Assumption of MIKTA Chairmanship, Turkish Ministry of Foreign Affairs, https://www.mfa.gov.tr/no_-77_-mikta-20-disisleri-bakanlari-toplantisi-ve-ulkemizin-mikta-donem-baskanligini-ustlenmesi-hk.en.mfa

[5] Australia Transfers Term Presidency of MIKTA to Turkey, Daily Sabah.

[6] Ibid.

[7] "No: 77, 7 March 2022, Press Release Regarding the 20th MIKTA Foreign Ministers Meeting and Türkiyes Assumption of MIKTA Chairmanship, Turkish Ministry of Foreign Affairs.

[8] Ibid.

[9] MIKTA (Mexico, Indonesia, Korea, Turkey, Australia), Turkish Ministry of Foreign Affairs

[10] Gürol Baba and Belma Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, Uluslararası Hukuk ve Politika, 11, 2015, s. 19

[11] Ibid.

[12] MIKTA (Mexico, Indonesia, Korea, Turkey, Australia), Turkish Ministry of Foreign Affairs

[13] S. Korean FM to join virtual meeting of MIKTA member states next week, Yonhap News Agency, March 3, 2022,https://en.yna.co.kr/view/AEN20220303007200325

[14] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 18.

[15] S. Korean FM to join virtual meeting of MIKTA member states next week, Yonhap News Agency.

[16] MIKTA (Mexico, Indonesia, Korea, Turkey, Australia), Turkish Ministry of Foreign Affairs.

[17] Ibid.

[18] Ibid.

[19] Ibid.

[20] Ibid.

[21] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 2.

[22] MIKTA (Mexico, Indonesia, Korea, Turkey, Australia), Turkish Ministry of Foreign Affairs.

[23] Ibid.

[24] Ibid.

[25] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 19

[26] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 21.

[27] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 22.

[28]Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 22

[29] Ibid.

[30] Baba and Engin, MIKTA: A Functioning Product Of "New" Middle Powerism?, s. 23.

[31] Ibid.

[32] Ibid.

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ÜNVER, Deniz. 2026. "ÇOK TARAFLILIĞIN YENİDEN ELE ALINMASI: TÜRKİYE'NİN MIKTA DÖNEM BAŞKANLIĞI - 05.04.2022." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2022 / 24. Haziran 10. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/Blog/COK-TARAFLILIGIN-YENIDEN-ELE-ALINMASI-TURKIYE-NIN-MIKTA-DONEM-BASKANLIGI-05-04-2022

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır